



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр-кт Берестейський, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Керівникам структурних підрозділів
у сфері освіти і науки обласних,
Київської міської державних (військових)
адміністрацій

Про дотримання мовного законодавства

Шановні колеги!

Міністерство освіти і науки України наголошує, що в умовах тривалої збройної агресії російської федерації питання функціонування державної мови набуває стратегічного значення для національної безпеки та ідентичності. Останнім часом до Міністерства дедалі частіше надходять звернення громадян та повідомлення в засобах масової інформації стосовно випадків недотримання мовного законодавства в освітньому середовищі, що потребує негайного реагування та посилення контролю.

Нагадуємо, що згідно зі статтею 7 Закону України «Про освіту» та статтею 5 Закону України «Про повну загальну середню освіту» (далі – закони) мовою освітнього процесу є державна мова.

Відповідно до статті 9 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» педагогічні та науково-педагогічні працівники зобов'язані застосовувати українську мову під час виконання своїх посадових обов'язків. Це правило розповсюджується на весь робочий час, включаючи навчальні заняття, перерви, виховні заходи та спілкування в позаурочний час.

Окрім того, батьки учнів як учасники освітнього процесу також мають дотримуватися вимог законодавства та послуговуватися державною мовою у спілкуванні з дітьми, педагогічними працівниками.

Водночас закони гарантують право на навчання мовами національних меншин, що є офіційними мовами Європейського Союзу, або мовами корінних народів поряд із обов'язковим вивченням державної мови.

Актуальною залишається проблема використання російської мови в учнівському та педагогічному середовищах, що зумовлене як впливом країни-агресора, так і звичками родинного спілкування.

Для вирішення цієї проблеми важливими є неухильне виконання законодавства про мову в закладах освіти як під час навчальних занять, так і



МОН № 1/2199-26 від 05.02.2026

Підписав: Кузьмичова Надія Юріївна

Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000620F3A00C726DA00

Дійсний: з 14.10.2024 13:35:30 по 14.10.2026 13:35:30

№21-616/0/1-26 від 05.02.2026

в позаурочний час, активізація роз'яснювальної роботи з учнями та їхніми батьками, проведення заходів із популяризації державної мови, підвищення рівня володіння українською мовою педагогічними працівниками тощо.

Принагідно інформуємо, що діти і дорослі мають усі можливості для вивчення й удосконалення української мови. Для учнів розроблено онлайн-курс «МОВА МОЯ (від А до Я: література, історія, природа/географія...)», що містить пізнавальний матеріал українознавчого компоненту (<https://lms.eschool.net.ua/courses/course-v1:UIED+Curs5-7Nush+2024/about>).

На вебплатформі дистанційного навчання «Всеукраїнська школа онлайн» (<https://lms.e-school.net.ua/>) можна переглядати уроки української мови, виконувати завдання, що сприятиме удосконаленню знань із предмета.

У різних містах України на волонтерських засадах працюють безкоштовні курси української мови, що дає можливість вивчати українську мову всім охочим. Інформація про безкоштовні курси, розмовні клуби, інтернет-ресурси для опанування та підвищення рівня володіння українською мовою розміщені на офіційному сайті Уповноваженого із захисту державної мови за покликанням: <https://mova-ombudsman.gov.ua/kursy>.

Звертаємо увагу, що згідно зі статтею 54 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (далі – Закон) кожна особа може звернутися до Уповноваженого із захисту державної мови зі скаргою про порушення вимог цього Закону та щодо усунення перешкод та обмежень у користуванні державною мовою. Скарги подаються Уповноваженому протягом шести місяців з дня виявлення заявником порушення.

За порушення вимог Закону Уповноваженим із захисту державної мови може накладатися штраф.

Відповідно до статті 26 Закону України «Про освіту» керівник закладу освіти здійснює безпосереднє управління закладом і несе відповідальність за його освітню, фінансово-господарську та іншу діяльність.

Наголошуємо на необхідності посилення інституційного контролю за забезпеченням виконання вимог законодавства щодо застосування державної мови в закладах загальної середньої освіти, зокрема під час виконання службових обов'язків керівниками та педагогічними працівниками закладів освіти.

Ураховуючи зазначене, просимо донести інформацію до відома керівників закладів освіти та взяти під особистий контроль питання неухильного дотримання мовного законодавства в освітньому процесі.

З повагою
заступник Міністра

Надія КУЗЬМИЧОВА